

Lausunto ehdotuksesta Suomen merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelmaksi vuosille 2022 - 2027

Ympäristö- ja rakennuslautakunta 21.04.2021 § 30
216/11.03.06/2021

Valmistelija Ympäristöpäällikkö Saija Kajala 13.4.2021

Asia

Dnro VARELY/308/2021

Varsinais-Suomen ELY-keskus yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa pyytää lausuntoa Suomen merenhoitosuunnitelman kolmannesta osasta: Ehdotus Suomen merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelmaksi vuosille 2022–2027.

Lausuntopalautteen toivotaan osoittavan ehdotuksessa Suomen merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelmaksi vuosille 2022–2027 olevia mahdollisia epäkohtia tai puutteita sekä myönteisiä seikkoja.

Osoitteessa www.ymparisto.fi/Vaikuta_vesiin/Merenhoito on nähtävillä asiaan liittyvät tausta-asiakirjat.

Kuuleminen päättyy 14.5.2021.

Tausta

Merenhoidon suunnittelua ohjaavat Suomessa laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) sekä valtioneuvoston asetus merenhoidon järjestämisestä (980/2011), joilla on toimeenpantu Euroopan unionin meristrategiadirektiivi (2008/56/EY). Merenhoidon tavoitteena on meriympäristön hyvä tila rantaviivasta talousvyöhykkeen ulkorajalle saakka.

Suomen merenhoitosuunnitelma päivitetään kolmessa vaiheessa kuuden vuoden välein. Merenhoitosuunnitelman ensimmäinen osa Suomen meriympäristön tila 2018 päivitettiin vuonna 2018, ja toinen osa Suomen merenhoitosuunnitelman seurantaohjelma vuosille 2020–2026 päivitettiin vuonna 2020. Nyt on käynnissä suunnitelman kolmannen osan, toimenpideohjelman, päivittäminen. Tarkistettu merenhoitosuunnitelma viedään kokonaisuudessaan valtioneuvostolle hyväksyttäväksi vuoden 2021 lopussa.

Merenhoidon toimenpideohjelmahdotuksen sisältö

Merenhoidon toimenpiteiden perustan muodostavat olemassa olevat nk. nykyiset toimenpiteet, kuten kansainväliset sopimukset, EU- ja kansallinen lainsäädäntö ja erilaiset meren tilaa parantavat ohjelmat ja strategiat. Nykytoimenpiteistä Itämeren tilan kannalta merkittäviä ovat erityisesti vesienhoitosuunnitelmat vuosille 2022 - 2027, joiden tavoitteena on vähentää valuma-alueelta tulevaa kuormitusta. Pelkät nykytoimenpiteet eivät ole merenhoidon tavoitteiden saavuttamiseksi kuitenkaan riittäviä ja siksi merenhoidon toimenpideohjelmassa esitetään 65 uutta toimenpidettä.

Ohjelmassa tarkastellaan ravinnekuormituksen ja rehevöitymisen hillitsemistä, vaarallisten ja haitallisten aineiden vähentämistä, luonnon monimuotoisuuden suojelua, haitallisten vieraslajien torjuntaa, merellisten luonnonvarojen kestävän käytön ja hoidon edistämistä, merenpohjiin kohdistuvien ihmisvaikutusten vähentämistä, hydrografisten muutosten aiheuttamien häiriöiden estämistä, meren ja rantojen roskaantumisen ja vedenalaisen melun vähentämistä sekä meriympäristöön kohdistuvien riskien pienentämistä.

Ohjelman aihekokonaisuudet toimenpiteittäin

Ravinnekuormituksen ja rehevöitymisen vähentäminen

- Ruoantuotannon ja -kulutuksen vesistövaikutusten vähentäminen
- Kestävän kalastuksen ja kotimaisen luonnonkalan käytön lisääminen
- Lannan ravinteiden kierrätyksen edistäminen osana biokaasun tuotantoa
- Puhdistamolietteestä valmistettujen tuotteiden kestävä käyttö viherrakentamisessa
- Saariston ja rannikkoalueiden erikoiskasvituotannon ja turkistuotannon hajakuormituksen vähentäminen
- Tyrnin merkitys valuma-alueen ravinnevalumien vähentäjänä, pilotointi ja vaikutusten selvitys
- Selvitys rahtialuksilla muodostuvan käymäläjäteveden määrästä ja Itämereen aiheuttamasta ravinnekuormituksesta
- Selvitys aluksilla muodostuvien harmaiden jätevesien määrästä ja Itämereen aiheuttamasta ravinnekuormituksesta
- Selvitys aluksilla muodostuvan ruokajätteen määrästä ja Itämereen aiheuttamasta ravinnekuormituksesta
- Itämeren typenoksidien rajoitusalueen (NECA) tehokas toimeenpano ja valvonta
- Lannoitekuljetusten ravinnepäästöjen vähentäminen satamissa
- Meren ja pohjan sisäisiä ravinnevarastoja vähentävät ja ravinteiden sitoutumista lisäävät toimet
- Kuolleen rihmalevä- ja vesikasvibiomassan poistaminen merestä
- Merta kuormittavan toiminnan vesistövaikutusten arvioinnin parantaminen

Vaarallisten ja haitallisten aineiden kuormituksen vähentäminen

- Veneiden myrkkymaalien sääntely ja käsittely
- Rikkipesureiden pesuvesipäästöjen vaikutusten selvittäminen ja kansainvälisen sääntelyn kehittäminen pesuvesipäästöille

Merellisten uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käyttö ja hoito

- Rannikkokalalajien hyvän tilan ja kestävän kalastuspaineen määrittely
- Meriharjuksen suojelu
- Rannikkokalalajeja koskevien kalataloudellisten kunnostustoimenpiteiden edistäminen
- Ankeriaskannan elvyttämiseen tähtäävät toimenpiteet

Haitallisten vieraslajien torjunta - Ei uusia toimenpiteitä

Roskaantumisen vähentäminen

- Jätteen aluekeräyspisteiden kehittäminen ja laittomien kaatopaikkojen vähentäminen
- Hylättyjen lasikuituveneiden jätehuollon vauhdittaminen
- Virkistykseen yleisesti käytettävien ranta-alueiden roskaantumisen vähentäminen valistuksella ja asianmukaisilla jäteastioilla
- Venesatamien ja veneilyn jäte- ja jätevesihuollon kehittäminen
- Tekonurmien mikromuovikuormituksen vähentäminen

- Tieliikenteen mikroroskakuormituksen vähentäminen
- Maataloudesta aiheutuvan muovikuormituksen vähentäminen
- Merenkulusta aiheutuvan roskaantumisen vähentäminen
- Hulevesien ja jätevesien haitallisten aineiden, ravinteiden sekä roska- ja mikroroskakuormituksen vähentäminen
- Muovipellettien päästöjen määrä ja lähteet Itämerellä
- Lumen mereen kaataminen

Vedenalaisen melun vähentäminen

- Vedenalaisen melun alueellinen ja/tai ajallinen rajoittaminen
- Merirakentamiseen ja muuhun toimintaan liittyvän vedenalaisen melun vähentäminen
- Kauppamerenkulun aiheuttaman vedenalaisen melun vähentäminen (kansainvälinen)
- Veneilyn aiheuttaman vedenalaisen melun vähentäminen (tiedotuskampanja)

Merenpohjan koskemattomuuden ja elinympäristöjen tilan parantaminen

- Merenpohjan merkittävien luontotyyppien ja elinympäristöjen suojeleminen
- Meriajokkaan ja näkinpartaisten palauttaminen
- Järviuo' on poisto monimuotoisuuden lisäämiseksi
- Veneilyn aiheuttaman merenpohjan häiriön vähentäminen
- Pienruoppausten suunnitelmallisuus ja ohjauksen tehostaminen
- Ruoppauksien ja hiekannoston kaivuu- ja imumenetelmien parhaat ympäristötekniikat
- Silttiverhot ruoppausten ja läjitysten ympärille
- Kauppamerenkulun aiheuttaman fyysisen häiriön vähentäminen

Hydrografisten muutosten aiheuttamien häiriöiden estäminen - Ei uusia toimenpiteitä

Alueperusteisen luonnon- ja ympäristönsuojelun ja ennallistamisen sekä merialuesuunnittelun toimenpiteet

- Suojelualueverkoston laajentaminen meriluonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi
- Merellisten suojelualueiden suojelun tehokkuuden parantaminen
- Selvitys meriympäristöön liittyvien lainsäädäntöjen toimivuudesta ja tehokkuudesta meriluonnonsuojelussa
- Meriluonnon ennallistamis- ja kunnostustoimenpiteet
- Uhanalaisten merilajien ja luontotyyppien toimenpideohjelmat
- Itämerennorpan eteläisten kantojen suojeluun liittyvien hoitotoimenpiteiden laatiminen ja toteutus
- Ulkomeren matalikkojen linnustoseelvitys
- Sisä- ja välisaariston linnustoseurannan kehittäminen
- Vieraspetojen suunnitelmallinen pyynti rannikkoalueilla
- Merialuesuunnitelmien tarkistamis- ja tietotarpeiden selvittäminen
- Merialuesuunnitelmien vaikuttavuuden arviointi- ja seurantaohjelma
- Rannikkostrategian uusiminen

Meriympäristön tilaan kohdistuvien riskien hallinta

- Öljy- ja kemikaalitorjuntavalmiuden vahvistaminen
- Öljy- ja kemikaalivahinkojen ekologinen ohjeistus, ympäristötiedon käyttö sekä riskikohteiden huomioiminen torjuntatoimien ennakoinnissa
- Uusien öljytyyppien keruukyvyyn varmistaminen ja tilannetietoisuus kuljetettavista kemikaaleista
- Avomerellä, rannikolla ja rannoilla tehtävä öljy- ja kemikaalivahinkojen torjunnan tehostaminen

- Jätelain päivitys öljy- ja kemikaalionnettomuuksien jätteiden käsittelyn osalta
- Aluskemikaalivahinkojen torjunnan toimintamallin uudistaminen HELCOM yhteensopivaksi
- Ongelmahylkyjen tilan arviointi ja saneeraus
- Alustenpäästöjen havaitsemiseen käytettävien valvontalentokoneiden uusiminen
- Valuma-aluekohtaiset luontopohjaisten ratkaisujen käyttöönotto tulvasta aiheutuvien haittojen pienentämiseksi

Merenhoidon toimenpideohjelmaan liittyvä viestintä ja neuvonta

- Merenhoidon tavoitteiden tehostettu viestintä

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö

Päätösehdotus

Ympäristö- ja rakennuslautakunta esittää Naantalin kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon antamista asiasta:

Ehdotus Suomen merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelmaksi vuosiksi 2022-2027 on sisällöltään kattava ja nostaa esille meren tilan ylläpidon ja parantamisen kannalta olennaiset asiakokonaisuudet tulevana vuosina toteutettavien toimenpiteiden aiheiksi. Naantalin kaupungilla ei ole huomautettavaa toimenpideohjelmasta.

Päätös

Ympäristöpäällikön päätösehdotus hyväksyttiin.